

Standardne operativne procedure u slučaju pandemije

Preporuke o mjerama koje treba razmotriti
u situacijama kao što je pandemija

DCAF

Geneva Centre
for Security Sector
Governance

Ova aktivnost se finansira u okviru projekta
koji je odobrila vlada Kraljevine Norveške

Sadržaj

Prethodne informacije.....	3
SOP-ovi	5
1. Opšte.....	5
2. Zaštitna oprema.....	6
3. Kancelarije i druge prostorije.....	7
4. Mjere u okviru rada policije - sastanci.....	7
5. Mjere u okviru rada policije – Obrazovanje i obuka.....	8
6. Mjere u okviru rada policije - Rad od kuće.....	8
7. Mjere u okviru rada policije - Strateška rezerva	8
8. Mjere u okviru rada policije – Praćenje situacije.....	9
9. Postupci u slučaju otkrivene infekcije.....	10
10. Moguće operativne mjere (druge mjere koje obično ne spadaju u rad policije)	10
11. Uspostavljanje operativnog centra koji radi 24 časa, 7 dana u nedjelji.....	11
12. Međunarodna saradnja.....	11
13. Intervjui, ispitivanja, žalbe	12
14. Redovne procedure (patrole, saobraćaj, javni red ...)	12
15. Upotreba vozila.....	13
16. Dodatne mjere na zelenoj/plavoj granici - stranci	13
17. Dodatne mjere na graničnim prelazima.....	14
18. Obavještavanje javnosti.....	14
19. Pozivni centar policije	15
Izjava o odricanju odgovornosti.....	15

Prethodne informacije

Tokom izbijanja pandemije COVID-19 i njenog širenja po cijelom svijetu i širom Evrope, zemlje su usmjerile svoju pažnju i napore na ograničavanje daljeg širenja među njihovom populacijom. Zemlje su sprovele različite prakse i mjere u nadi da će problem riješiti što je ranije moguće. Ove radnje i prakse su uključivale mjere poput policijskog časa, ograničenja kretanja, zabrana na graničnim prelazima itd.

Da bi mogle da obezbijede kontinuitet rada i pružanje svojih redovnih usluga (npr. kriminalističke istrage, nadzor granica itd.), usluga službi za sprovođenje zakona (LE (eng. law enforcement)), kao dio „organizacija prve pomoći“, zemlje su morale da se prilagode novim okolnostima u realnom vremenu, suočavajući se tako sa novim izazovima i dodatnim pritiskom.

Glavne izazove policijskih organizacija u to vrijeme su predstavljali: osiguravanje bezbjednosti policajaca koji rade na terenu, nastavljanje pružanja svojih usluga sa što manje prekida i održavanje najvećeg mogućeg poštovanja ljudskih prava tokom ovog vanrednog stanja, posebno prilikom sprovođenja hitnih parlamentarnih ili vladinih odluka radi uspostavljanja kontrole nad širenjem COVIDA-19.

U nastojanju da podrži napore u smanjenju negativnog uticaja potencijalnih budućih slučajeva prirodnih katastrofa i/ili katastrofa izazvanih ljudskim faktorom na kontinuitet rada službi LE, kako na strateškom tako i na operativnom nivou, DCAF Ljubljana (u okviru Programa bezbjednosti granica- u daljem tekstu BSP (eng. Border Security Programme)) se uključio u pripremu Standardnih operativnih procedura (SOP-ova) za reagovanje u slučaju pandemije.

Cilj primjene SOP-ova je da formulišu **niz koraka i preporuka koje treba razmotriti na strateškom i operativnom nivou** kako bi se **najbolje reagovalo u teškim vanrednim situacijama koje se mogu predstaviti**. SOP-ovi se razvijaju kombinacijom pristupa „odozgo prema dole“ i „odozdo prema gore“, u saradnji i koordinaciji sa stručnim predstavnicima relevantnih službi korisnika BSP-a, posebno onima koji rade na polju planiranja odgovora, operativnog planiranja i analize rizika.

Preporuke o mjerama koje treba uzeti u obzir u slučaju pandemije, navedene na sljedećim stranicama, ekstrapolirane su iz odgovora dobijenih od predstavnika relevantnih službi LE korisnika BSP-a.

Kao takve, one ne predstavljaju opširan spisak mjera koje treba primijeniti te ažurirati, kontekstualizovati tako da odražavaju specifičnu situaciju u svakoj zemlji korisnici.

Spisak ne predstavlja nužno konačnu strukturu i podjelu preporuka te će biti prilagođen tako da se uzmu u obzir povratne informacije dobijene od strane predstavnika službi LE korisnika BSP-a.

Preporuke su grupisane u sljedeće kategorije:

1. Opšte
2. Zaštitna oprema
3. Kancelarije i druge prostorije
4. Mjere u okviru rada policije - sastanci
5. Mjere u okviru rada policije - Obrazovanje i obuka
6. Mjere u okviru rada policije - Rad od kuće
7. Mjere u okviru rada policije - Strateška rezerva
8. Mjere u okviru rada policije - Praćenje situacije
9. Postupci u slučaju otkrivene infekcije
10. Moguće operativne mjere (druge mjere koje obično ne spadaju u rad policije)
11. Uspostavljanje operativnog centra koji radi 24 časa, 7 dana u nedelji
12. Međunarodna saradnja
13. Intervjui, ispitivanja, žalbe ...
14. Redovne procedure (patrole, saobraćaj, javni red ...)
15. Upotreba vozila
16. Dodatne mjerne na zelenoj/plavoj granici – stranci
17. Dodatne mjerne na graničnim prelazima
18. Obavještavanje javnosti
19. Pozivni centar policije

SOP-ovi

1. Opšte

- Pripremite akcioni plan o postupanju u slučaju pandemije.
- Pripremite uputstva o bezbjednom radu i učinku za sve zaposlene.
 - Uputstva treba da sadrže očekivane radnje zaposlenih u sprovođenju preventivnih mjera za širenje infekcije. Uputstva treba da obuhvate sljedeća područja: upotrebu i rukovanje zaštitnom opremom, mjere bezbjednosti u svim prostorijama, procedure i dužnosti zaposlenih u slučaju otkrivenih znakova infekcije ili obavještenje o kontaktu sa zaraženom osobom, prilagođavanje radnih aktivnosti i izvršavanje ovlašćenja.
- Podijelite uputstva svim organizacionim jedinicama.
- Uvjerite se da su svi zaposleni upoznati sa pripremljenim uputstvima.
 - Uspostavite sistem koji osigurava da su svi zaposleni u organizaciji stalno upoznati sa uputstvima, bez obzira na poziciju koju zauzimaju.
- Ažurirajte uputstva u skladu sa razvojem situacije.
 - Ažurirajte uputstva tako da odražavaju promjene bezbjednosne situacije, uzimajući u obzir najnovije preporuke i razvoj.
- Uvjerite se da su svi zaposleni upoznati sa promjenama u uputstvima (sa ažuriranim uputstvima).
- Pripremite posebna uputstva za menadžment.
 - Pored uputstava o očekivanim radnjama u sprovođenju preventivnih mjera za širenje infekcije, pripremljenih za sve zaposlene, potrebno je pripremiti i uputstva za rukovodstvo i rukovodeće osoblje na svim organizacionim nivoima. Ova uputstva uključuju različite organizacione aspekte koje rukovodstvo i rukovodeće osoblje treba da uzmu u obzir i obezbijede.
- Uspostavite sistem obavještavanja zaposlenih o mjerama na svim nivoima policije.
- Promovišite vakcinaciju među zaposlenima.
 - U zavisnosti od dostupnosti vakcine, vakcinaciju među zaposlenima treba da promoviše i (ako je moguće) organizuje Služba. U zavisnosti od epidemiološke situacije, trebalo bi organizovati periodično (nedjeljno) testiranje nevakcinisanih zaposlenih.

2. Zaštitna oprema

- Kupite dovoljno zaštitne opreme (maske, rukavice, dezinfekciono sredstvo, drugo).
 - | Vrstu odgovarajuće zaštitne opreme treba da odredi stručno tijelo, na osnovu poznatih karakteristika širenja virusne infekcije.
 - | Kupovinu treba obaviti na centralnom nivou.
- Podijelite zaštitnu opremu svim jedinicama. Uvjerite se da svi zaposleni imaju dovoljnu količinu zaštitne opreme.
 - | „Dovoljan broj artikala“ može da se izračuna na osnovu prosječne dnevne potrošnje po jedinici. Preporučuje se da svaka jedinica ima dovoljan broj artikala za narednih 30 dana.
- Održavajte dovoljnu zalihu zaštitne opreme (na nacionalnom nivou).
 - | „Dovoljan broj“ na nacionalnom nivou zavisi od prosječne dnevne potrošnje. Preporučuje se da postoji dovoljna zaliha artikala za najmanje 90 dana. Ovaj broj treba povećati kada se pojave problemi sa isporukom ili kada se takvi problemi mogu očekivati.
- Pratite potrošnju zaštitne opreme.
- Upoznajte sve zaposlene sa uputstvima o pravilnoj upotrebi zaštitne opreme i pravilnom odlaganju upotrijebljenih artikala.
- Opremite svako vozilo dovoljnim brojem zaštitne opreme (maske, rukavice, dezinfekciono sredstvo...)
 - | U svakom vozilu treba da bude dovoljan broj artikala. Preporučuje se da broj artikala u svakom vozilu bude najmanje dva puta veći od prosječne dnevne potrošnje patrolne jedinice.
- Upoznajte sve zaposlene sa uputstvima o pravilnoj higijeni, sa važnošću pravilnog i redovnog pranja ruku, dezinfekcije ruku...
- Obavijestite sve zaposlene o važnosti održavanja čistoće i higijene u vezi sa uniformom i drugom odjećom.

3. Kancelarije i druge prostorije

- Provjeravajte sve ulaze u naše prostorije.
- Zabilježite ime/prezime svake osobe koja uđe u naše prostorije.
 - | Vodenje evidencije o svim osobama koje uđu u prostorije omogućava epidemiološku rekonstrukciju kontakata u slučaju infekcije.
- Izmjerite temperaturu svakoj osobi koja ulazi u prostoriju bez izuzetka.
 - | U zavisnosti od karakteristika infekcije, pažljivo provjeravajte simptome osoba koje ulaze u vaše prostorije. Za mjerenje tjelesne temperature se preporučuje upotreba beskontaktnog toplojmjera ili drugih elektronskih sistema.

4. Mjere u okviru rada policije - sastanci

- Pređite na online sastanke što je češće moguće.
- Organizujte samo one sastanke uživo koji su neophodni i koje nije moguće odložiti ili organizovati na bilo koji drugi način (npr. preko interneta).
- Ograničite trajanje sastanaka uživo na minimum.
- Sastanke uživo organizujte na način koji omogućava minimalnu bezbjednosnu udaljenost između učesnika.
- Sastanke uživo organizujte u većim kancelarijama (većim prostorima).
- Uputite zaposlene da tokom sastanka uživo nose neophodnu zaštitnu opremu.

5. Mjere u okviru rada policije - Obrazovanje i obuka

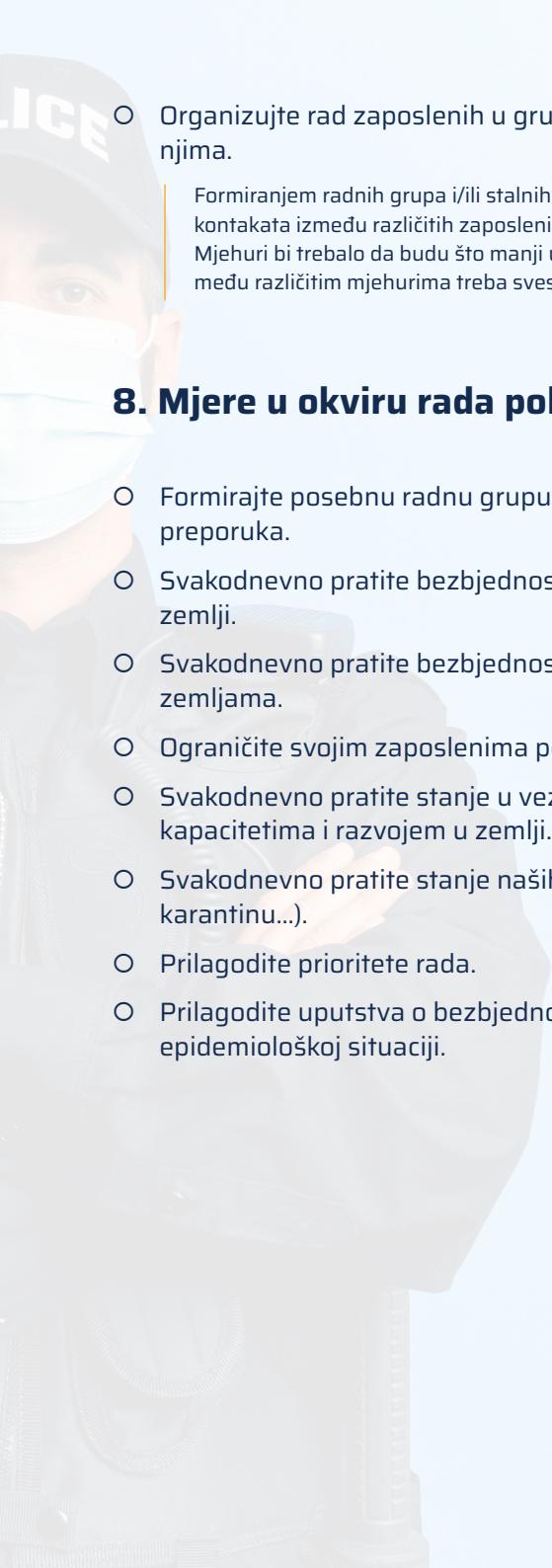
- Izbjegavajte sprovođenje obuke uživo. Organizujte samo one obuke uživo koje nije moguće odložiti.
- Organizujte obuku o pandemiji (npr. online seminare ili e-učenje za sve zaposlene).
 - Preporučuje se da se obuka o pandemiji (ili drugoj zaraznoj bolesti/virusu) te povezanim rizicima i opasnostima organizuje za sve zaposlene kako bi se podigao nivo svijesti o neophodnosti i efektima preventivnih i zaštitnih mjera.

6. Mjere u okviru rada policije – Rad od kuće

- Pripremite potrebne pravne akte za zaposlene da rade od kuće.
- Odredite uslove za rad od kuće.
- Omogućite zaposlenima odgovarajuću tehničku opremu za rad od kuće (npr. prijenosne računare).
- Obezbijedite potrebna IT rješenja za sigurnu komunikaciju i rad od kuće (npr. VPN vezu).

7. Mjere u okviru rada policije – Strateška rezerva

- Uspostavite strateške rezerve kroz sistem policijskih rezervi (pomoćna policija).
- Određenom broju policajaca u različitim jedinicama dajte privremeno odsustvo sa posla.
 - Davanje odsustva sa posla dijelu policije (odsustvovanje sa posla) omogućava formiranje „rezervi“ policijskih snaga u slučaju povećanja broja zaraženih među policajcima. Ovom mjerom može da se održi kontinuitet rada.
- Promijenite trajanje smjena da biste smanjili broj kontakata između zaposlenih.

- Organizujte rad zaposlenih u grupama da biste smanjili kontakt među njima.

Formiranjem radnih grupa i/ili stalnih radnih timova (tzv. mjehura) smanjuje se broj kontakata između različitih zaposlenih, čime se smanjuje mogućnost širenja infekcije. Mjehuri bi trebalo da budu što manji uz održavanje operativnih sposobnosti. Kontakt među različitim mjehurima treba svesti na minimum.

8. Mjere u okviru rada policije – Praćenje situacije

- Formirajte posebnu radnu grupu za praćenje situacije i izradu preporuka.
- Svakodnevno pratite bezbjednosnu i epidemiološku situaciju u našoj zemlji.
- Svakodnevno pratite bezbjednosnu i epidemiološku situaciju u drugim zemljama.
- Ograničite svojim zaposlenima poslovna putovanja u druge zemlje.
- Svakodnevno pratite stanje u vezi sa operativnim aktivnostima/ kapacitetima i razvojem u zemlji.
- Svakodnevno pratite stanje naših zaposlenih (zaraženi, na poslu, u karantin...).
- Prilagodite prioritete rada.
- Prilagodite uputstva o bezbjednom radu i učinku prema trenutnoj epidemiološkoj situaciji.

9. Postupci u slučaju otkrivene infekcije

- U slučaju pojave infekcije, uputite zaposlene u samoizolaciju.
- U slučaju kontakta zaposlenog sa zaraženom osobom, odmah izvršite mapiranje kontakata tog zaposlenog, kao i kontakata dodatnih zaposlenih sa kojima je prvi zaposleni bio u kontaktu.
- Uputite sve zaposlene da obavijeste svog pretpostavljenog ako počnu da pokazuju znakove infekcije.
- Omogućite testiranje za zaposlene koji su bili u kontaktu sa zaraženom osobom bez obzira na to da li pokazuju simptome.
- Uputite zaposlene koji pokazuju znakove infekcije u karantin dok ne stignu rezultati testiranja.
- U slučaju infekcije zaposlenog, dezinfikujte sve površine sa kojima je došao/la u kontakt.
- Uspostavite redovan kontakt sa zaraženim zaposlenima u vezi sa njihovom dobrobiti.

10. Moguće operativne mjere (druge mjere koje obično ne spadaju u rad policije)

- Budite proaktivni u odgovoru na pandemiju i planiranju mera čiji je cilj ograničiti njeno širenje.

Očekuje se da će službe za sprovođenje zakona morati da prihvate dodatne obaveze u svom radu, odgovarajući na uredbe i mjeru koje su donesene radi ograničavanja širenja infekcije. Preporučuju se proaktivna uloga i preventivno planiranje mera i resursa.

Dodatne mjeru mogu uključivati:

- Dodatne mjeru na državnoj granici (zatvaranje, ograničenje prelaska državne granice...);
- Razne dodatne obaveze u unutrašnjosti (npr. provjere poštovanja odluka o karantinu, ograničenja kretanja, poštovanje policijskog časa ...);
- Podrška drugim tijelima (zdravstveni radnici, informisanje Vlade ili drugih relevantnih tijela, postavljanje humanitarnih konvoja...)

11. Uspostavljanje operativnog centra koji radi 24 časa, 7 dana u nedjelji

- Uspostavite Centar za koordinaciju aktivnosti u vezi sa pandemijom u okviru policije (naziv centra može da se razlikuje od zemlje do zemlje).

Preporučuje se osnivanje posebnog, namjenskog, koordinacionog centra koji se fokusira na mјere usmjerene na ograničavanje širenja infekcije. Obaveze Centra treba da uključuju (ali ne da se ograničavaju na):

- Koordinaciju rada između policije i drugih tijela (uključujući ministarstva);
- Koordinaciju aktivnosti sa susjednim zemljama;
- Pojašnjenje pitanja u vezi sa pandemijom;
- Prikupljanje i pružanje informacija (o raznim aktivnostima i mјerama, npr. na graničnim prelazima).

12. Međunarodna saradnja

- Uspostavite redovne kontakte sa susjednim zemljama na svim nivoima (npr. nacionalnom, regionalnom, lokalnom).

Preporučuje se uspostava redovnog kontakta da bi se osigurale pravovremena razmjena informacija o razvoju događaja i bolja koordinacija aktivnosti od zajedničkog interesa. Diskusije treba da uključuju (ali ne da se ograničavaju na):

- Diskusiju i koordinaciju mјera na granici (BCP-i, zelena/plava granica);
- Razmjenu iskustva i prakse;
- Uspostavljanje različitih koridora;
- Mјere u vezi sa upravljanjem migracijama.

13. Intervjui, ispitivanja, žalbe ...

- Kad god je to moguće, vodite razgovore putem telefona.
- Postavite zaštitno staklo između policajca i klijenta (različite kategorije osoba u policijskim postupcima su obuhvaćene ovim pojmom) u prostorima u kojima se održavaju intervjui.
- Prije ulaska svakog klijenta u prostorije, uputite ga da prijavi da li pokazuje simptome povezane sa pandemijom.
- Uputite klijente da dezinfikuju ruke prije ulaska u policijske prostorije.
- Postavite znakove na svim ulazima da bi klijenti vidjeli uslove i mјere.
- Neka policajac na ulazu provjeri da li se klijenti pridržavaju uslova i mјera.
- Uputite klijente da nose zaštitnu masku dok su u prostorijama policije (ili drugu zaštitnu opremu koja se smatra neophodnom za ograničavanje širenja pandemije).

14. Redovne procedure (patrole, saobraćaj, javni red ...)

- Uputite sve policajce da nose zaštitne maske i unutra (u zatvorenim prostorijama) i napolju.
- Uputite sve policajce da drže minimalnu bezbjednosnu udaljenost tokom rada.
- Uputite sve policajce da sprovode različite postupke na otvorenim prostorima što je više moguće (npr. uzimanje izjava treba da se vrši napolju ako je moguće...).
- Izbjegavajte sprovodenje postupaka sa klijentima u policijskim vozilima (samo policajci smiju da uđu u policijsko vozilo).
- Uputite policajce da koriste zaštitnu opremu (maske, rukavice...) u svim postupcima sa osobama i kada dodiruju različite predmete (npr. pregled prtljaga ili vozila).

- Uputite policajce da dezinfikuju ruke nakon svakog postupka.
- Uputite sve policajce da izbjegavaju nepotrebno dodirivanje predmeta tokom postupka.

15. Upotreba vozila

- Formirajte stalne (ili dugoročne) timove patrolnih jedinica.

Preporučuje se formiranje timova na duži vremenski period da bi se smanjio kontakt između različitih policajaca, čime se smanjuje mogućnost širenja infekcije.
- Primijenite pravilo „jedan policajac po vozilu“.

Pravilo „jedan policajac po vozilu“ znači da tokom patrola samo jedan policajac može da bude u policijskom vozilu. Ovom mjerom se smanjuje broj kontakata između policajaca, kao i intenzitet kontakata između policajaca.
- Redovno dezinfikujte vozila.
- Redovno provjetravajte vozila.

16. Dodatne mjere na zelenoj/plavoj granici - stranci

- Tokom postupaka sa strancima, provjerite simptome infekcije.
- Redovno provjetravajte prostorije u kojima su smješteni stranci.
- Redovno dezinfikujte prostorije u kojima su smješteni stranci.
- Redovno provjetravajte vozila koja se koriste za prevoz stranaca.
- Redovno dezinfikujte vozila koja se koriste za prevoz stranaca.

17. Dodatne mjere na graničnim prelazima

- Uputite policajce da obavljaju granične kontrole (provjera dokumenata) prvenstveno iz kabine za kontrolu pasoša.
- Uputite policajce da nose zaštitne rukavice tokom graničnih kontrola.
- Uputite policajce da nose zaštitne maske tokom graničnih kontrola.
- Uputite policajce da izbjegavaju nepotrebno dodirivanje predmeta tokom postupka.
- Uputite putnike da izađu iz vozila tokom detaljnih graničnih kontrola.
- Uputite policajce da dezinfikuju ruke nakon svake detaljne granične kontrole.

18. Obavještavanje javnosti

- Postavite poseban odjeljak na našoj policijskoj veb-stranici, pružajući informacije u vezi sa pandemijom.
- Postavite poseban odjeljak na veb-stranici Ministarstva unutrašnjih poslova (naziv se može razlikovati od zemlje do zemlje), pružajući informacije u vezi sa širenjem i ograničavanjem pandemije.
- Obavijestite javnost o mjerama vezanim za širenje i ograničavanje pandemije putem izjava za medije, odgovora i pojašnjenja za medije.
- Obavijestite putnike o mjerama vezanim za ograničavanje pandemije na graničnim prelazima.

19. Pozivni centar policije

- Uspostavite informacioni pozivni centar za informisanje javnosti o mjerama vezanim za ograničavanje pandemije.
 - Uspostavite poseban (jedinstveni) telefonski broj za kontaktiranje informacionog pozivnog centra.
 - Otvorite nalog e-pošte za informacioni pozivni centar.
 - Omogućite svim zaposlenima koji rade u informacionom pozivnom centru pristup informacijama o trenutnim mjerama, uputstvima i drugim informacijama.
 - U pozivne centre uključite one zaposlene koji poznaju strane jezike.
-

Izjava o odricanju odgovornosti

Ovaj SOP dokument ne predstavlja opširan spisak mjera koje treba primijeniti ili razmotriti kao odgovor na situacije kao što je pandemija. Dokument ima za cilj da pruži pregled mjera koje su razmatrane i sprovedene kao odgovor na izbjeganje pandemije COVID-19. Kao takav, služi kao spisak preporuka o mjerama koje treba uzeti u obzir pri reagovanju u budućim potencijalnim situacijama kao što je pandemija, da bi se obezbijedio kontinuitet rada službi LE, uzimajući u obzir i bezbjednost policijaca.

Razvio DCAF, u okviru projekta „Regionalna policijska saradnja i izgradnja integriteta na Zapadnom Balkanu (PCIB)“.

Razvoj SOP-ova je omogućen putem finansiranja u okviru projekta koji je odobrila Vlada Kraljevine Norveške.